

Sérkennslustefna Heilsuleikskólans Álfasteins

Heilsuleikskólinn Álfasteinn byggir sérkennslustefnu sína á hugmyndafræði skóla án aðgreiningar og snemmtækrar íhlutunar. Öll börn eiga rétt á að sækja leikskóla og fá þar kennslu og þjónustu sem miðar að þörfum hvers og eins. Stefnt skal að því að öll börn hafi sömu möguleika til þátttöku í leik, nái að njóta sín sem best og fái sem mest út úr þeim verkefnum sem þau eru að takast á við (Hafdís Guðjónsdóttir, 2008).

Snemmtæk íhlutun er þjónusta, þjálfun eða kennsla sem á sér stað snemma eða frá fæðingu barns til sex ára aldurs. Leitast er við að hafa áhrif á þroskaframvindu barns, sem er í áhættuhópi eða með frávík í þroska, með markvissum hætti eins snemma og hægt er. Íhlutun beinist að barni og fjölskyldu og á sér stað í daglegu lífi hvers barns. Lögð er áhersla á þverfaglega nálgun þar sem samvinna er á milli allra sem að barninu koma. Gerðar eru einstaklingsnámskrár og unnið út frá þeim (Jóna G. Ingólfssdóttir, 2008; Tryggvi Sigurðsson, 2008).

Þegar áhyggjur vakna vegna þroska barns eða það hefur þörf fyrir aukna aðstoð, t.d. ef það á erfitt með að aðlagast hópnum eða getur ekki tekið þátt í daglegu starfi leikskólans á einhvern hátt, þá fer af stað ákveðið ferli. Við leggjum áherslu á gott foreldrasamstarf og að foreldrar komi að ferli sérkennslumála frá upphafi. Foreldrar og kennarar ræða saman og finna í sameiningu lausn með hag barnsins í huga. Leitað er til sérkennslustjóra leikskólans sem getur hjálpað til við úrlausn mála og vinnur tilvísanir til sérfræðinga eða í greiningarferli.

Matstæki/listar sem notaðir eru á Álfasteini:

Matstæki	Aldur	Áherslupættir	Hver leggur fyrir	Lagt fyrir
Íslenski þroskalistinn	3ja-6 ára	Gróf- /fínhreyfingar, tal, hlustun, sjálfsbjörg, nám	Sérkennari Kennari	Eftir þörfum
Smábarnalistinn	15-38 mánaða	Mál- og hreyfiþroski	Sérkennari Kennari	Eftir þörfum
AAL listinn	1-6 ára	Hegðun og atferli	Sérkennari Kennari	Eftir þörfum
ASEBA listarnir	1½-5 ára	Hegðun og atferli	Sérkennari Kennari	Eftir þörfum
TRAS	2ja-5 ára	Málþroski/Samskipti/ Félagsfærni	Sérkennari Kennari	Eftir þörfum
Hljóm-2	5 ára	Hljóðkerfisvitund	Kennari	Öll börn
EFI-2	3-4 ára	Málþroskaskimun	Sérkennari Kennari	Öll börn

Til að fá sem gleggsta mynd af stöðu barnsins er farið í gagnasöfnun. Það geta verið skráningar, myndbandsupptökur, greinargerðir og útfylling ýmissa lista, allt eftir þörfum hverju sinni.

Sérkennslustjóri, kennarar og foreldrar útbúa áætlun eða einstaklingsnámskrá í sameiningu. Þeir ræða saman um þá þætti sem þeir telja mikilvægt að barnið nái tókum á og setja markmið til lengri eða skemmri tíma. Árangur er metinn eftir ákveðinn tíma og þá skoðað hvort leita þurfi eftir sérfræðipjónustu frá Fræðslu- og lýðheilsusviði Akureyrarbæjar. Tilvísun er þá send þangað ásamt þeim gögnum sem aflað hefur verið um barnið.

Á Fræðslu- og lýðheilsusviði Akureyrarbæjar starfa sérkennsluráðgjafi og sálfræðingur sem leikskólar geta leitað til ef grunur vaknar um röskun í þroska. Þar fer fram forgreining, t.d. með þroskamati, en sérkennsluráðgjafi eða sálfræðingur kynnir niðurstöður hennar fyrir foreldrum og kennurum á fundi. Forgreiningin getur leitt til tilvísunar á aðra greiningaraðila. Sérkennsluráðgjafinn getur einnig komið í leikskólann og fylgst með barni í leik og starfi, gefið góð ráð og leiðbeint um íhlutun, auk þess sem hann tekur á móti tilvísunum í greiningu og tekur þátt í teymisfundum barna sem eru með sérkennslu. Í sumum tilfellum þarf að vísa börnum í þjálfun til sérfræðinga eins og talmeinafræðinga, iðjubjálfa eða í sjúkráþjálfun. Lögð er áhersla á samvinnu og samræmd vinnubrögð þessara aðila, foreldra og leikskólakennara svo að barnið nái sem mestum árangri í þjálfun. Náms efni, umhverfi og kröfur eru aðlagðar að getu hvers og eins og barninu kennt að nýta styrkleika sína og hæfni. Sérkennsla í leikskóla getur m.a. falist í markvissri málörvun, þjálfun í fín- og grófhreyfingum eða félagsfærni og samskiptum.

Foreldrar, kennarar og aðrir þeir sem að barninu koma mynda teymi sem fundar reglulega, yfirleitt á 6-8 vikna fresti. Þar er farið yfir hvernig gengur heima og í leikskólanum og ákvarðanir teknar um áframhaldandi vinnu þar sem einstaklingsnámskrá er höfð til hliðsjónar. Einstaklingsnámskráin er endurmetin og uppfærð reglulega.

Þegar barn, sem komið er með greiningu eða vitað er að þarfnast sérstakrar námsaðlögunar, byrjar í leikskólanum er farið yfir gögn barnsins og haft samband við foreldra og ráðgjafa. Haft er samráð við foreldra um aðlögun og þarfir barnsins strax í upphafi, notað er aðlögunarferli skólans og það aðlagð að barninu ef þörf krefur. Tekið er mið af þörfum barnsins og lögð áhersla á að það komi inn á eigin forsendum og unnin sé einstaklingsnámskrá í samvinnu við foreldra.

Nánari upplýsingar um sérfræðipjónustu Fræðslu- og lýðheilsusviðs má fá á [vef Akureyrarbæjar](#).

Heimildir:

Hafdís Guðjónsdóttir (2008). Grunnskólaganga – einstaklingsmiðað nám. Í Bryndís Halldórsdóttir, Jóna G. Ingólfssdóttir, Stefán J. Hreiðarsson og Tryggvi Sigurðsson (ritstj.), *Þroskahömlun barna. Orsakir – eðli – íhlutun* (bls. 126–133). Reykjavík: Háskólaútgáfan.

Jóna G. Ingólfssdóttir (2008). Íhlutun fyrstu árin. Í Bryndís Halldórsdóttir, Jóna G. Ingólfssdóttir, Stefán J. Hreiðarsson og Tryggvi Sigurðsson (ritstj.), *Þroskahömlun barna. Orsakir – eðli – íhlutun* (bls. 126–133). Reykjavík: Háskólaútgáfan.

Tryggvi Sigurðsson (2008). Snemmtæk íhlutun – yfirlit og áherslur. Í Bryndís Halldórsdóttir, Jóna G. Ingólfssdóttir, Stefán J. Hreiðarsson og Tryggvi Sigurðsson (ritstj.), *Þroskahömlun barna. Orsakir – eðli – íhlutun* (bls. 119–125). Reykjavík: Háskólaútgáfan.

Á Heilsuleiksskólanum Álfasteini starfar sérkennslustjóri í 100% stöðu.

Starfslýsing og meginverkefni sérkennslustjóra

Næsti yfirmaður: Leiksskólastjóri.

Starfssvið: Starfar samkvæmt lögum og reglugerð um leikskóla, lögum um málefni fatlaðra, öðrum lögum er við eiga, aðalnámskrá leikskóla og stefnu viðkomandi sveitarfélags.

Megin verkefni

Stjórnun og skipulagning:

- Ber ábyrgð á og stjórnar skipulagningu, framkvæmd og endurmati sérkennslunnar í leiksskólanum ásamt leiksskólastjóra.
- Er faglegur umsjónarmaður sérkennslu í leikskólum, annast frumgreiningu og ráðgjöf til annarra starfsmanna leikskóla
- Ber ábyrgð á miðlun upplýsinga milli sérkennsluráðgjafa/sérkennslufulltrúa leikskóla og starfsmanna leikskólans.
- Hefur umsjón með uppeldis- og námsgögnum leikskólans sem tengjast sérkennslu.

Uppeldi og menntun:

- Ber ábyrgð á að börnum sem njóta sérkennslu í leiksskólanum sé boðið upp á þroskavænleg verkefni.
- Hefur yfirumsjón með gerð verkefna og ber ábyrgð á gerð einstaklingsnámskráa fyrir börn sem njóta sérkennslu.
- Hefur yfirumsjón með að áherslum um kennslu annarra sérfræðinga sé framfylgt í leiksskólanum og að skýrslur séu gerðar.

Foreldrasamvinna:

- Vinnur í nánú samstarfi við foreldra/forráðamenn barna sem njóta sérkennslu í leiksskólanum og situr fundi og viðtöl með þeim.
- Veitir foreldrum/forráðamönnum barna sem njóta sérkennslu stuðning, fræðslu og ráðgjöf.
- Situr foreldrafundi sem haldnir eru á vegum leikskólans.

Annað:

- Ber að hafa náið samstarf við sérkennsluráðgjafa og aðra sérfræðinga sem tengjast leiksskólanum vegna barna sem njóta sérkennslu.
- Situr fundi þar sem fjallað er um málefni barna sem þurfa sérfræðiaðstoð eða sérkennslu í leikskólum samkvæmt boðun yfirmanns eða hlutaðeigandi aðila.
- Situr starfsmannafundi og aðra fundi er yfirmaður segir til um og varða starfsemi leikskólans.
- Sinnir þeim verkefnum er varða sérkennslu sem yfirmaður felur honum.